

Nr 383.

Av herr **Bäcklund m fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 265, med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 265 till innevarande riksdag med förslag till allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer föreslås vissa avvikelser mot nu gällande bestämmelser. Dessa äro emellertid sådana, att de icke tillgodose alla pensions- eller understödstagare med förhöjda dyrtidstillägg. Överstiger pension eller understöd 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet samt för den överskjutande delen efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet i stället för som nu, en tredjedel därav. Däremot föreslås ingen förhöjning i nu utgående dyrtidstillägg då pension eller understöd icke överstiger 125 kronor för kvartal. Alltså skola för dessa utgå dyrtidstillägg efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, vilket även i fortsättningen skall motsvara åtta niondedelar av den beräknade levnadskostnadsökningen.

Det torde vara väl känt, vilka svårigheter dyrtiden förorsakat alla, som icke kunnat få sina inkomster ökade i samma grad som levnadskostnaderna stegrats. Dessa svårigheter har icke minst drabbat de grupper, som uteslutande varit hänvisade att leva på inkomsterna av pension eller understöd. Visserligen har Kungl. Maj:t och riksdagen något lättat på svårigheterna genom beviljandet av dyrtidstillägg åt dessa grupper, men tilläggen ha under hela tiden de utgått hållits så låga, att de icke kunnat fylla det förefintliga behovet. Dessutom hade prisstegringen fortgått

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 4 saml. 127 häft. (Nr 380—385.) 2

en längre tid, innan dessa grupper kommo i åtnjutande av något dyrtidstillägg, vilket också bidragit till att undergräva vad som pensionerna eller understöden varit avsedda att fylla. Utan att nu göra något sådant yrkande, torde det ändå kunna framhållas, huruvida inte staten gent emot sina pensions- eller understödstagare bör lämna full ersättning för den nedgång i pensionens eller understödets realvärde, som dyrtiden fört med sig.

Det har ovan framhållits, att i propositionen föreligger förslag till förhöjning av dyrtidstilläggen på de pensioner eller understöd, som överstiga 125 kronor för kvartal, och att på de lägre pensionerna eller understöden dyrtidstillägget bibehållits sådant det nu utgår. Såsom skäl för detta egendomliga förfaringssätt har tydligen förslaget till allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst fått tjäna. Om förhållandena varit likartade inom de grupper, som utfå dyrtidstillägg i egenskap av befattningshavare och inom de grupper, som utfå dyrtidstillägg i egenskap av pensions- eller understödstagare, så vore härom intet att invända, men så kan ej sägas vara fallet. Inom befattningshavaregrupperna torde det väl knappast förekomma — möjligen för sådana som åtnjuta naturaförmåner — att de enbart komma i åtnjutande av de avlöningsförmåner av 100 kronor för månad, som berättiga till dyrtidstillägg efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet. De få alltså i förhållande till avlöningen åtnjuta den förhöjning i dyrtidstillägget, som föreslagits utgå efter ett procenttal från nuvarande en tredjedel till hälften av grundtalet för den avlöning som överstiger 100 kronor för månad. Inom pensions- eller understödstagaregrupperna torde däremot ett avsevärt antal åtnjuta så låga pensioner eller understöd, att de få hela sitt dyrtidstillägg efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, vilket innebär att de bliva utan förhöjning i dyrtidstillägget.

Av det anförda framgår, att Kungl. Maj:ts förslag ingalunda är ägnat att uppfylla de förhoppningar, som dessa pensions- eller understödstagare haft anledning hysa. För att ytterligare lätta dyrtidstrycket för dessa grupper, torde en förhöjning i dyrtidstillägget utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit vara av behovet påkallad och överensstämma med både rättvisa och billighet. Förhöjningarna böra då givetvis också göras procentuellt störst på de lägre pensionerna eller understöden. Till åstadkommande av detta, torde fyra olika procentskalor behöva användas vid dyrtidstilläggets beräkning. De, som åtnjuta pension eller understöd, som icke uppgår till 150 kronor för kvartal, böra få full compensation för dyrtiden, alltså efter ett procenttal, som anses motsvara levnadskostnadsökningen efter in-

gången av augusti månad 1914. För pension eller understöd, som uppgår till 150 kronor men icke överstiger 200 kronor för kvartal, bör dyrtidstillägget utgå efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet. Överstiger pension eller understöd 200 kronor men icke 300 kronor för kvartal, bör dyrtidstillägget utgå för den del därav, som utgör 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, samt för den del, som överstiger 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som närmast motsvarar två tredjedelar av grundtalet. Överstiger pension eller understöd 300 kronor men icke 400 kronor för kvartal, bör dyrtidstillägget utgå för den del därav, som utgör 200 kronor, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, och för den del, som överstiger 200 kronor men icke 300 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som närmast motsvarar två tredjedelar av grundtalet, samt för den del, som överstiger 300 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet. Överstiger pension eller understöd 400 kronor för kvartal, bör dyrtidstillägget utgå för den del därav, som utgör 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, samt för den del, som överstiger 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet.

Det har icke varit mig möjligt att utreda, i vilken omfattning kostnaderna för dyrtidstillägget ökas vid ett bifall till mitt förslag. Propositionen innehåller nämligen icke några uppgifter, vare sig å antalet pensions- eller understödstagare eller deras pensions- eller understödsställning, till ledning för en beräkning av kostnadsökningen. Genom vederbörande utskotts försorg torde nödiga uppgifter kunna införskaffas, för åstadkommande av en ungefärlig kostnadsberäkning över den av mig föreslagna förhöjningen.

På grund av vad som anförts hemställas,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 265 måtte antaga följande ändrade lydelse av § 3 i förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer:

- A. För f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vars pension eller understöd icke överstiga 400 kronor för kvartal.

Å pension eller understöd, som icke uppgår till 150 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg efter ett procenttal, som anses motsvara lev-

nadskostnadsökningen efter ingången av augusti månad 1914; dock med iakttagande att dyrtidstillägget ej må överstiga det belopp, vartill enbart grundtalet belöper sig å 150 kronor.

Uppgå pensions- eller understödsförmånerna till 150 kronor, men icke överstiga 200 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiga pensions- eller understödsförmånerna 200 kronor men icke 300 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 200 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts, samt för den del, som överstiger 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som närmast motsvarar två tredjedelar av grundtalet.

Överstiga pensions- eller understödsförmånerna 300 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 200 kronor, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, för den del, som överstiger 200 kronor men icke 300 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som närmast motsvarar två tredjedelar av grundtalet, samt för den del, som överstiger 300 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet.

B. För f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vars pension eller understöd överstiga 400 kronor för kvartal.

Dyrtidstillägg utgår för den del av pension eller understöd, som utgör 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet, samt för den del, som överstiger 200 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet; dock med iakttagande att dyrtidstillägget ej må understiga det belopp, vartill dyrtidstillägget belöper sig å 400 kronors pension eller understöd för kvartal.

Angående § 4 hemställes, att där 500 kronor förekomma, dessa ändras till 575 kronor.

Stockholm den 8 april 1920.

Helge Bäcklund.

A. J. Andersson.

Ernst Eriksson.
i Stockholm.

A. J. Bårg.

A. Björklund.